

PISMO STOWARZYSZENIA KSIĘGOWYCH W POLSCE

Kurier etyki

NR 9/2022(21)

WYDANIE WYŁĄCZNIE ELEKTRONICZNE

Odpowiedzialności za pewne czyny po prostu nie sposób uniknąć.
Stephen King, „Czarnoksiężnik i kryształ”

...Być człowiekiem, to właśnie być odpowiedzialnym...
Antoine de Saint-Exupery

prof. dr hab. Anna Karmańska, przewodnicząca Komisji Etyki

56 z 240 SYNONIMÓW "ODPOWIEDZIALNOŚCI"

Zapraszamy Państwa do przyjrzenia się „odpowiedzialności”, która określa jedną z zasad syntetycznie charakteryzowanych w *Kodeksie zawodowej etyki w rachunkowości*. Refleksja nad każdym z 240 synonimów słowa „odpowiedzialność”, uporządkowanych w 19 grup znaczeniowych, zapewne znacząco wzbogaciłaby nasze rozumienie moralnej odpowiedzialności. W tym miejscu skoncentrowanie uwagi tylko na 56 z nich potraktujemy jako przygotowanie do rozpoznania odpowiedzialności zawodowej, jako jednej z zasady etyki w rachunkowości.

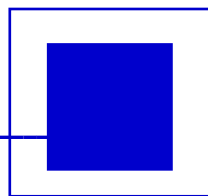
Zaproszenie kierujemy do Państwa zasadniczo z dwóch powodów. Pierwszy wiąże się z Czwartą Debatą na temat etyki, która odbędzie się już wkrótce, 25 listopada 2022 r. Drugi z faktem, iż stosunkowo niedawno, bo 21 października 2022 r. świat przeżył Międzynarodowy Dzień Etyki, nagłaśniając – kanałami medialnymi IFAC – potrzebę „wzmacniania etyki”.

Niech te dwa wydarzenia będą przesłanką do reminiscencji z przebiegu trzech poprzednich debat o etyce. Niech, dzięki trzem *Kurierom Etyki* [nr 2, 3 i 4/2022(14, 15, 16)] przedstawiającym debatę pierwszą oraz raportom z drugiej i trzeciej, zamieszczonym w tym wydaniu *Kuriera*, odżyje ich atmosfera. Razem wzmacniamy etykę, dyskutując tym razem o rozumieniu i znaczeniu odpowiedzialności w obszarze naszego

Moralność nie ma odzwierciedlać świata, ale ma go zmieniać. Dotyczy ona takich spraw, jak reguły postępowania, dokonywanie wyborów, odpowiedzialność. To, że ludzie o równej inteligencji, wiedzy o faktach, itd., stojąc w obliczu tej samej sytuacji, mogą się moralnie nie zgadzać, mówi coś na temat samej moralności - że (z grubsza rzecz biorąc) moralnej odpowiedzialności nie można zwalić na to, jaki jest świat. Fakt ten nie świadczy natomiast o tym (co pierwotnie wydawał się insynuować subiektywizm), że z moralnością jest "coś nie w porządku".

Bernard Williams, Moralność. Wprowadzenie do etyki

Dorota Wyczółkowska, Dział Prezydialny, Biuro ZG SKwP

„21 PAŹDZIERNIKA 2022” MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ETYKI

21 października 2022 r. był drugim dniem wirtualnego szczytu IFAC zatytułowanego *Przyszłość technologii w rachunkowości*. W tym dniu po raz 9-y obchodzone organizowany dorocznie **Międzynarodowy Dzień Etyki pod hasłem „Wzmocniona etyka”**. Laurie Endsley i Vania Borgerth z Rady IFAC ds. Międzynarodowych Standardów Etyki dla Księgowych (IESBA) podzieliły się swoimi przemyśleniami na temat kilku istotnych kwestii:

- stosowanie *Kodeksu etyki dla księgowych* IFAC jest możliwe w skali globalnej mimo istotnych różnic kulturowych, gdyż kwantyfikatory etyczności, dobra i zła, wspólne wartości oraz rozumienie interesu publicznego pozostają takie same w zawodzie księgowym we wszystkich systemach prawnych,
 - konieczne jest tworzenie „kultury etycznej” w firmach nie tylko za pomocą kodeksów i regulacji, ale dzięki wprowadzeniu systemu ustawicznych szkoleń i uświadamiania znaczenia etycznego zachowania w miejscu pracy,
 - młodych adeptów rachunkowości należy traktować poważnie, jak naszych kolegów, i dać im szansę wypowiedziania się, gdyż wnoszą powiew nowych idei i świeżego spojrzenia na zawód. Młodym ludziom należy uświadamiać, że jeśli znaleźli się w danym miejscu, na spotkaniu, w projekcie to są tam w określonym celu, którym jest „dodanie wartości”, z czym wiąże się przyjęcie postawy aktywności wyrażającej się m.in. zadawaniem pytań lub formułowaniem opinii. Należy ich zachęcać, aby wybrali dany obszar zawodowych zagadnień i nie bali się wchodzić głębiej w jego poznawanie,
 - bycie liderem etycznym oznacza respektowanie i kierowanie się zasadami uczciwości i rzetelności we własnej pracy oraz zachowanie postawy empatii i uprzejmości wobec ludzi nawet, jeśli popełniają błędy, które są rzeczą nieuniknioną;
- kluczowe znaczenie ma wpływ na tworzenie kultury uczciwości i respektowanie zasady, że dobry przykład idzie z góry,
- idealny świat etyczny jest wtedy, gdy sami zachowujemy się etycznie i tą postawą zarażamy swoje najbliższe otoczenie (w tym rodzinę), które przekazuje te postawy dalej. Idealny świat etyczny nie występuje wtedy, gdy rzeczywistość jest krystalicznie dobra lub zła, a my wiemy, jak postępować ale wtedy, gdy pomimo sytuacji niejasności i niepewności jesteśmy gotowi i zdolni stosować zasady etyczne,
 - wykonując zawód księgowego jest się narażonym na obciążenia zawodowe, przeładowność pracą i stres, które mają negatywny wpływ na sposób podejmowania decyzji i dokonywanie ocen. Dlatego należy wprowadzać kulturę etyczności, która jest gwarantem zdrowia i komfortu psychicznego, gdyż etyczność w miejscu pracy przekłada się na wewnętrzny spokój i redukcję stresu u pracowników, co skutkuje ich profesjonalizmem oraz efektywnością. Postępowanie etyczne oraz zdrowie psychiczne są współzależne: nie będąc etycznym, nie mamy spokoju wewnętrznego, a bez spokoju wewnętrznego (obawa przed zdemaskowaniem, wyrzuceniem z pracy, utratą reputacji) nie możemy podejmować dobrych decyzji i działać etycznie,
 - aby zachować psychiczną i fizyczną równowagę należy pamiętać, aby nie doprowadzać się do stanu „przygniecenia sprawami i wykończenia”. Przeciwdziała temu między innymi zarządzanie swoim kalendarzem zajęć i wprowadzanie do niego z wyprzedzeniem - a nie przypadkowo zdarzających się - „przerw”, którymi są spotkania z przyjaciółmi, opera, teatr, spacer, lub cokolwiek, co sprawia radość oraz pozwala się oderwać i wypocząć. Dobrym zwyczajem jest planowanie kalendarza na kolejny tydzień.

W trakcie panelu etycznego głos zabrali inni prelegenci:

Scott Hanson, Dyrektor z IFAC ds. polityki i kontaktów międzynarodowych podkreślił, że w centrum zainteresowania IFAC jest walka z korupcją oraz przestępstwami gospodarczymi. IFAC opracował antykorupcyjny plan działania i założenia koncepcyjne oraz realizuje obecnie ponad 30 inicjatyw, których celem jest przeciwdziałanie tym patologiom życia społecznego i gospodarczego. IFAC przygotowuje dla swoich interesariuszy ankietę sprawdzającą, w jakim stopniu tematyka korupcji oraz przestępstw gospodarczych jest przedmiotem szkoleń przed zdobyciem kwalifikacji oraz ustawicznego doskonalenia zawodowych księgowych.

Angela Foyle, Kierownik w BDO ds. przestępstw finansowych – mówiąc o zagrożeniach i szansach związanych ze stosowaniem nowych technologii zwróciła uwagę, że z jednej strony osoby korzystające z IT, nie stosują odpowiednich zabezpieczeń i koniecznego sceptycyzmu a z drugiej, obawiając się technologii informacji, uciekają od szans jakie ona oferuje. W kwestii szans zwróciła uwagę na szybkość, z jaką sztuczna inteligencja wyszukuje anomalie i elementy nieprzystające do całości (na przykład wśród transakcji bankowych lub w arkuszach księgowych). Jednak to po stronie człowieka pozostaje wykazanie się sceptycyzmem i podejściem analitycznym do interpretowania i wychwyconych nietypowych elementów, aby móc stwierdzić, czy są one czymś naturalnym czy stoi za tym inne wytłumaczenie. Podkreśliła tempo i efektywność technologii przy wykonywaniu czynności powtarzalnych, takich jak skanowanie faktur, przygotowywanie zeznań podatkowych, VATu, co znacząco redukuje czas poświęcany na mechaniczne, proste czynności i pozwala poświęcić go na zarządzanie działalnością i inne złożone procesy w firmach. Zauważyła, że największym problemem są obecnie oszustwa popełniane w sieci, które obejmują około 47% wszystkich oszustw finansowych w Wielkiej Brytanii. Coraz bardziej nasila się proceder ataków na fizyczne bezpieczeństwo systemów i danych, które stają się celem przestępców wyłudających okup. Zapłacenie okupu często nie gwarantuje odzyskania danych, a bywa, że przekazywane środki zasilają organizacje finansujące terroryzm. Dlatego ważne jest zabezpieczanie sieci i danych, monitorowanie

poziomu cyberbezpieczeństwa oraz regularna aktualizacja programów zabezpieczających. Zaznaczyła, że jako użytkownicy nowych technologii księgowi powinni zachować zawodowy sceptycyzm i postawę dociekliwości. W tym kontekście obowiązkiem zawodowego księgowego świadczącego usługi, który chce chronić swoją reputację i stosuje Kodeks etyki, jest wszczęcie procedury informującej o zauważonym lub podejrzanym procederze oszustwa, prania pieniędzy lub korupcji. Specjalne narzędzia internetowe KYC (*know your client*) „poznaj swego klienta” umożliwiają weryfikację tożsamości osób i rozpoznawanie dokumentów, co znacząco eliminuje wyłudzenia i oszustwa. Zauważyła, że na końcu łańcucha użytkownika IT zawsze musi być element ludzki, który m.in. umożliwia weryfikację prawdziwości pozyskanych informacji. Przykładowo, system weryfikacji tożsamości na lotnisku uniemożliwiał wpuszczenie do kraju osoby, która miała identyczne imię i nazwisko co osoba objęta sankcjami wjazdowymi. W tym przypadku to człowiek musiał podjąć decyzję o unieważnieniu decyzji systemu.

Theodora Christou z Międzynarodowego Stowarzyszenia Adwokatów, działająca w Grupie ds. sztucznej inteligencji i praw człowieka zauważyła, że technologia informacji może być z powodzeniem wykorzystywana do przeciwdziałania korupcji i oszustwom gospodarczym oraz implementowania uczciwości. Z drugiej strony technologie niosą negatywne skutki dla bezpieczeństwa w sieci, prywatności, integralności danych oraz braku uprzedzeń i stronniczości np. przy tworzeniu algorytmów sztucznej inteligencji. Dodała, że niewiedza na temat nowych technologii i zajmowania tylnego miejsca jeśli chodzi o ich stosowanie nie może być wytłumaczeniem dla księgowych, na których spoczywa obowiązek ciągłego doskonalenia się, także w obszarze IT. Zwróciła uwagę, że stosowanie nowych technologii daje przewagę konkurencyjną na rynku. Zauważyła, że chmura obliczeniowa (*cloud computing*) i możliwość jaka ona stwarza w dostępie do informacji z każdego miejsca na świecie jest pożądana przez klientów i księgowi nie powinni tego faktu ignorować. Zarazem ważne jest wyczulenie na kwestie prywatności, bezpieczeństwa i należytej staranności w sieci. Poinformowała, że materiały na temat różnych aspektów technologii oferuje między innymi OECD. Stwierdziła, że ważna jest

świadomość ryzyk oraz poznanie narzędzi, którymi można im przeciwdziałać.

Michael Grant, Dyrektor ds. innowacji w nauczaniu z amerykańskiego Stowarzyszenia Międzynarodowych Certyfikowanych Zawodowych Księgowych (AICPA) stwierdził, że skończył się wiek informacji a rozpoczął się wiek interaktywnych, eksperymentalnych rozwiązań. Charakteryzuje się on między innymi tym, że klasycznie rozumiane nauczanie oparte o książki i podręczniki przeszło do historii. Uczymy się ruchu, w środkach komunikacji lub wykonując prace w domu, gdyż korzystamy z urządzeń mobilnych, a nauka jest wtopiona w strukturę codziennego życia. Nowy trend wyraża statystyka z której wynika, że w ramach nauki i rozwoju członków i studentów AICPA 75% wiedzy pochodzi z ćwiczeń eksperymentalnych, symulacji, studiów przypadków, odgrywania ról etc. a tylko 5% z klasycznego nauczania opartego na uczestniczeniu w wykładach, czytaniu podręczników i artykułów. Michael Grant zwrócił uwagę, że pewna część nauczania ma charakter *emocjonalny* i obejmuje takie elementy jak opowiadanie historii, infografikę – dostarczającą lepszą wizualizację problemu i szerszy kontekst – system interakcji, doświadczeń ale także zabawy. Przykładowo zajęcia etyczne dla księgowych są przeprowadzane przez AICPA w rozszerzonej rzeczywistości (*augmented reality*) umożliwiającej integrację z przedstawianymi postaciami i sytuacjami. Dodał, że metaverse (świat fikcyjny) stanie się przełomową technologią informatyczną, która w płynny sposób połączy świat fizyczny z wirtualnymi będzie następcą mobilnego internetu, w szczególności w pierwszym etapie znajdzie zastosowanie w mediach społecznościowych. Zainteresowanych tą technologią odesłał do Meet me in the Metaverse firmy Accenture.

Bryan Morgan, Projektant interaktywnego uczenia się oraz innowacji w AICPA, przedstawił charakterystykę wirtualnej rzeczywistości (virtual reality - VR).

Korzyści z wykorzystania tej technologii w nauczaniu to możliwość zanurzenia się w poznawany obszar, brak czynników rozpraszających, element zabawy oraz interaktywności, zaangażowanie oraz bezpieczne środowisko, w którym uczestnik może się uczyć popełniając błędy oraz zdobywać praktyczne umiejętności. Trudności stosowania wirtualnej

rzeczywistości w nauczaniu dotyczą m.in. czasu niezbędnego do aklimatyzacji, przyzwyczajenia się do noszenia na głowie wyświetlacza i słuchawek, pokonania objawów fizycznych (nudności) a także dostępności technologii oraz minimalizacji jej kosztu. Technologia VR sprawdza się przede wszystkim w trakcie praktykowania i testowania umiejętności. AICPA opracowała oparte o VR szkolenia dla chcących sprawdzić znajomość procedur zarządzania ryzykiem (COSO). Szkolenie zostało oparte na koncepcji *escape room'u*: tylko udzielający poprawnych odpowiedzi mogli wyjść z pomieszczeń z pytaniami. Szkolenie zawierało element przemieszczania się po przestrzeniach ze stacjami pytań, przenoszenia elementów z dobrą odpowiedzią, które - jeśli były poprawne - tworzyły element szczęścia. Stowarzyszenie AICPA wykorzystując technologię VR, przeprowadziło szkolenie z umiejętności krytycznego myślenia (w warunkach symulowanej awarii samolotu lądującego na nieznaną planetę) które było dedykowane dla 15 amerykańskich wiodących firm księgowych.

Brian Friedrich, członek Rady Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (IESBA) zwrócił uwagę na już nie ewolucyjny ale rewolucyjny i ekspansywny charakter zmian, z którymi muszą się mierzyć przedstawiciele zawodu księgowego. Zauważył, że te zmiany wiążą się z ogromną złożonością wynikającą z zaawansowania wzajemnych powiązań systemów technologicznych, społecznych i gospodarczych oraz ich interakcji z użytkownikami. Nadmienił, że do IFAC napływa wiele sygnałów od przedstawicieli zawodu, którzy skarżą się, że wymaga się od nich podejmowania kompetentnych i etycznych decyzji w środowisku szybko zachodzących zmian, za którymi nie nadążają i nie mają nad nimi kontroli, zwłaszcza, gdy zmiany te nie podlegają regulacjom i nadzorowi. Uczulił, aby nowe technologie przyjmować w sposób przemyślany, mając na uwadze zabezpieczenia i etyczny aspekt ich stosowania, szczególnie na wczesnym etapie implementacji, gdyż oszuści starają się zawsze być o krok przed nami.

Zaznaczył, że technologie to miecz obosieczny – dają nam szansę rozwoju ale są też polem cyberprzestępczości, stąd ważne jest bycie uczulonym na ryzyka i znajomość narzędzi kontroli i przeciwdziałania oszustwom. Jednocześnie zwrócił uwagę na konieczność podnoszenia umiejętności księgowych w zakresie obsługi nowych technologii

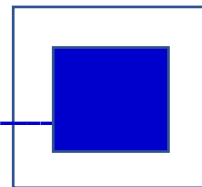
oraz przeciwdziałania ryzykom, które one za sobą niosą. Księgowi nie muszą być ekspertami w nowych technologiach, ale powinni na tyle je rozumieć, by móc zadawać właściwe pytania ekspertom. Dodał, że księgowi jako zaufani doradcy przedsiębiorców powinni podnosić swoje profesjonalne umiejętności, w tym dotyczące IT, które wskazują na wysokie kompetencje i podtrzymują

zaufanie do księgowych. Zaniechanie zdobywania umiejętności technologicznych sprawi, że zawód przestanie być przydatny, a zaufanie do niego będzie podkopane. Znajomość innowacyjnych technologii pomaga także w zwalczaniu korupcji i przestępstw gospodarczych a księgowi wraz z prawnikami powinni być w centrum antykorupcyjnych działań.

Jak wzmacniać etykę w rachunkowości?

dr Jan Piątek, Członek Komisji Etyki

PO PIERWSZE – ZASADA KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

Przedstawiamy Państwu podstawowe informacje dotyczące zorganizowanej przez Oddział Okręgowy SKwP w Krakowie przy współpracy Komisji Etyki oraz Kolegium Rzeczników Etyki SKwP, drugiej debaty z cyklu „*Debaty o etyce w rachunkowości*”, która odbyła się 3 marca 2022 r. i poświęcona była pierwszej zasadzie zawodowej etyki w rachunkowości, to jest *zasadzie kompetencji zawodowych*. Przede wszystkim na wstępie pragniemy serdecznie podziękować O/O SKwP w Krakowie za zorganizowanie tej tak ciekawej i merytorycznej debaty, tym bardziej, że to była pierwsza debata o etyce w rachunkowości zorganizowana przez Oddział Okręgowy naszego Stowarzyszenia. Pierwsza debata, która odbyła się 27 stycznia 2022 r. została zorganizowana przez Komisję Etyki we współpracy z Kolegium Rzeczników Etyki SKwP, a refleksje, komentarze i spostrzeżenia z niej przedstawiliśmy w numerach 14 – 16 *Kuriera Etyki*.

Druga debata, zatytułowana „*Po pierwsze – zasada kompetencji zawodowych*”, podobnie jak i pierwsza debata, miała charakter ogólnokrajowy i odbywała się w systemie zdalnym, i poświęcona była następującym zagadnieniom:

1. Podstawowym założeniom zasady kompetencji zawodowych osób zajmujących się rachunkowością.
2. Oczekiwaniom polskiego rynku pracy w stosunku do kwalifikacji i doświadczeń zawodowych księgowych.
3. Radzeniu sobie przez księgowych z pracą pod presją czasu oraz natłokiem obowiązków zawodowych, w tym znaczeniu koncentracji w pracy księgowego.
4. Wsparciu SKwP (a przede wszystkim krakowskiego O/O SKwP) w zdobywaniu i doskonaleniu kompetencji zawodowych księgowych.

Ponadto, jak w każdej dobrej debacie, nie mogło zabraknąć dyskusji z udziałem wszystkich uczestników debaty.

Oficjalnego otwarcia debaty dokonał dr Łukasz Górka – prezes krakowskiego O/O SKwP, który, między innymi, zwrócił uwagę na ogromną wagę i słuszność organizacji debat o etyce w rachunkowości, w szczególności w dobie nakładania na księgowych nowych obowiązków zawodowych i pojawiania się nowych oczekiwań biznesu oraz rządzących wobec osób zajmujących się rachunkowością. Ponadto prezes dr Łukasz Górka przedstawił w skrócie, jak rozumie znaczenie kompetencji zawodowych w pracy księgowego, które decydują między innymi o jakości rachunkowości i poprawności sprawozdań finansowych jednostek.

Prezentacja założeń zasady kompetencji zawodowych

Podstawowe założenia zasady kompetencji zawodowych osób zajmujących się rachunkowością bardzo ciekawie, merytorycznie oraz wyczerpująco przedstawiła Karolina Marzec-Balinow – członkini Kolegium Rzeczników Etyki SKwP. Założenia te zostały przedstawione z jednej strony z punktu widzenia zapisów *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości* oraz z uwzględnieniem własnych doświadczeń i przemyśleń prelegentki jako pracownika krakowskiego O/O SKwP. Na pierwszym miejscu zasady kompetencji zawodowych prelegentka stawia konieczność posiadania odpowiednich kompetencji, aby właściwie wykonywać pracę w księgowości oraz bezwzględną konieczność aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej i doskonalenia zawodowych umiejętności. Aktualizowanie i poszerzanie wiedzy i kompetencji według prelegentki powinno odbywać się na bieżąco i dwutorowo, to znaczy w drodze samokształcenia (np. w oparciu o publikacje fachowe) oraz uczestniczenia w różnego rodzaju kursach czy szkoleniach. Mówiąc o kompetencjach zawodowych, powinniśmy postawić sobie pytanie, czy jest możliwe abyśmy byli kompetentni zawodowo we wszystkim, czy też powinniśmy dążyć do określonej specjalizacji, a jeżeli specjalizacji to z jakiego zakresu i czy w ogóle możemy pominąć pozostałe dziedziny?

Pytanie to pozostawiamy otwarte, ciekawi jesteśmy, jaki jest Państwa pogląd w tym zakresie?

Oczekiwania polskiego rynku pracy w stosunku do kwalifikacji i doświadczenia księgowych

Sławomir Szuba – księgowy w Auditor G&S, biegły rewident i wykładowca na kursach SKwP w Krakowie, przedstawił oczekiwania polskiego rynku pracy w stosunku do kwalifikacji i doświadczenia księgowych. Zagadnienia te przedstawił jako doświadczony praktyk z zakresu rachunkowości oraz wykładowca wielu kursów i szkoleń, zarówno dla początkujących w rachunkowości jak i wieloletnich pracowników. Sławomir Szuba w bardzo ciekawym i praktycznym wystąpieniu omówił trzy następujące zagadnienia:

1. Oczekiwania rynku pracy w zakresie kompetencji zawodowych księgowych – na które według prelegenta w szczególności składają się: wykształcenie kierunkowe (najczęściej wyższe), wykonywanie określonych obowiązków zawodowych w okresie, 2, 3 a nieraz nawet 5 lat, posiadanie wiedzy z zakresu określonych przepisów prawa (np. ustawy o rachunkowości, MSSF, prawa podatkowego, prawa pracy lub prawa handlowego), ewentualna znajomość języka obcego, umiejętność obsługi systemów informatycznych, umiejętność pracy w zespole oraz umiejętność organizacji pracy,
2. Wybór ścieżki zawodowej w oparciu o własne doświadczenia – zdaniem Sławomira Szuby są dwie skrajne możliwości, pierwsza to bycie dobrym we wszystkim, a druga to specjalizowanie się w określonym zakresie. Prelegentowi ze względu na zainteresowania i wykonywaną pracę (tj. praktyka i wykładowcy) bliższe jest pierwsze podejście, to znaczy zdobywanie wiedzy i kompetencji z wielu dziedzin, choć stwierdził „*wiem, że czegoś nie wiem*”. Jednocześnie podkreślił, że „*najbardziej uczymy się na przykładzie*”, dlatego znaczenie w zdobywaniu wiedzy i doświadczenia zawodowego mają konsultacje ze współpracownikami oraz osobami tej samej profesji,
3. Obszary rozwoju osoby zajmującej się rachunkowością – w tym zakresie prelegent wydzielił kroki milowe (do których przede wszystkim zaliczył: studia kierunkowe lub podyplomowe, zdobywanie określonych uprawnień lub stopni zawodowych, certyfikację krajową lub międzynarodową) oraz działania codzienne (tj.: aktualizację wiedzy branżowej, rozmowy zawodowe w środowisku, udział w szkoleniach tematycznych, rozwój

umiejętności technicznych, ułatwianie sobie pracy oraz rozwój umiejętności miękkich).

Jak poradzić sobie z pracą pod presją czasu oraz natłokiem obowiązków? Znaczenie koncentracji w pracy księgowego.

Jak poradzić sobie z pracą pod presją czasu oraz natłokiem obowiązków, a także o znaczeniu koncentracji w pracy księgowego, omówiła Magdalena Cygan – księgowa w Kion Business Services, trener kompetencji społecznych i biznesu. Prelegentka w pierwszej części wystąpienia przedstawiła możliwość wdrożenia do swojego życia trzech technik wspomagających walkę z presją czasu w pracy i życiu księgowego.

Pierwsza technika to „dwie minuty”, polegająca na wykonywaniu od razu zadań, które wymagają czasu do dwóch minut, bez odkładania ich na później, aby nie trafiały na listę do realizacji i nie powiększały jej i tym samym, aby lista ta nie „przytłaczała” nas później.

Druga technika to „5 – 10 – 15”, polegająca na wydzieleniu zadań, które możemy realizować odpowiednio w blokach czasowych 5, 10, 15 lub więcej minut i konsekwentnie je wykonywać, np. codziennie rano przez ustalony czas odpowiadać na pocztę lub przed pracą w domu uczyć się języka obcego.

Trzecia technika to „bufor czasowy”, polegająca na planowaniu rozkładu dziennego czasu pracy: 60% czasu pracy przeznaczamy na realizację znanych nam zadań, pozostałe 40% na wykonywanie zadań nieplanowanych, pojawiających się ad hoc. Chodzi o to, aby pojawiające się, nieprzewidziane, bieżące sprawy, spotkania czy telefony nie powodowały zaległości w realizacji zadań zasadniczych.

Prelegentka przedstawiła stosowane przez nią osobiście rozwiązania, aby poradzić sobie z natłokiem obowiązków zawodowych. Po pierwsze, na każdy dzień pracy ustala zadanie, które musi być wykonane, nawet jeżeli wymaga to wcześniejszego przyjścia lub późniejszego wyjścia z pracy. Po drugie, wprowadziła „złotą godzinę”, to znaczy stałą godzinę, w której realizuje tylko dany projekt, w tym czasie wyłączona jest z innych spraw (np. nie odbiera telefonu).

Reasumując swoje wystąpienie, prelegentka stwierdziła, że nie ma jednej cudownej techniki (metody) radzenia sobie z presją czasu i natłokiem obowiązków, ale wdrożenie choćby jednej z przedstawionych technik na pewno przyczyni się do poprawy organizacji pracy i radzenia sobie przez księgowych z obowiązkami zawodowymi.

Dyskusja z udziałem wszystkich uczestników debaty

W kolejnej części debaty odbyła się dyskusja z udziałem wszystkich uczestników, która była skupiona wokół 3 pytań:

1. Na jakie trudności natrafiamy w poszerzaniu i aktualizowaniu własnych kompetencji zawodowych?
2. Jak poradzić sobie ze zmiennością i nieprecyzyjnością przepisów w codziennej pracy?
3. Jaka jest rola uczciwości intelektualnej w pracy zawodowej?

W dyskusji przebieżyły przede wszystkim: (a) kwestia konieczności właściwego planowania dnia pracy przez księgowych, uwzględniającego właściwą realizację obowiązków zawodowych jak również życie osobiste, w tym potrzebę ruchu fizycznego, (b) kwestia zakresu wiedzy współczesnego księgowego (tzn. wszechstronność lub specjalizacja), (c) problem wprowadzanych w naszym kraju wielu zmian prawnych, często z zaskoczenia, wymagających wdrożenia w ciągu kilku godzin a nie kilku czy kilkunastu miesięcy, (d) możliwości poradzenia sobie przez księgowego we współczesnej dobie, w tym nawiązanie odpowiedniego kontaktu z biznesem lub utrzymania prestiżu księgowego.

Wsparcie SKwP w pozyskiwaniu i doskonaleniu kompetencji zawodowych księgowych.

Na zakończenie drugiej debaty Katarzyna Więcek – koordynator ds. Akademii Rachunkowości wg MSSF i Anna Mazurczak-Mąka – wykładowca Akademii Rachunkowości wg MSSF, omówiły wsparcie SKwP w pozyskiwaniu i doskonaleniu kompetencji zawodowych księgowych. Krakowski O/O SKwP realizuje szerokie działania w zakresie poszerzania i aktualizowania wiedzy przez księgowych dla członków SKwP. W szczególności w ramach:

- odbywających się co tydzień, popołudniowych prelekcji/odczytów,
- organizowanych raz w miesiącu konsultacji z ekspertami,
- doradztwa zawodowego,
- seminariów z zakresu bieżących zmian legislacyjnych,
- kursów zawodowych, w tym w ramach Akademii Rachunkowości MSSF.

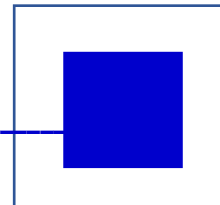
Akademia Rachunkowości MSSF jest unikalnym sposobem doskonalenia zawodowego w języku angielskim w ramach SKwP, która została Laureatem Plebiscytu Rachunkowości 2021. Akademia to specjalna trzystopniowa ścieżka szkoleniowa rachunkowości w języku angielskim, wypełniająca oczekiwania rynku Krakowa i okolic.

W tym *Kurjerze Etyki* dokonujemy skrótowego omówienia drugiej debaty o etyce w rachunkowości, wierząc, że będzie ono inspiracją do udziału i dyskusji w kolejnych debatach. W dalszej części niniejszego *Kuriera Etyki* znajdą Państwo zaproszenie do udziału już w czwartej debacie poświęconej etyce w rachunkowości.

Na koniec pragniemy serdecznie podziękować Karolinie Marzec-Balinow, członkini Kolegium Rzeczników Etyki SKwP za ogromny wkład pracy w przygotowanie, organizację, prezentację jednego z tematów oraz moderowanie drugiej debaty na temat zasad etyki w rachunkowości.

Kompetencje zawodowe i co dalej?

dr hab. Grażyna Voss, Prezes Zarządu OO SKwP w Bydgoszczy

PO DRUGIE – ZASADA NIEZALEŻNOŚCI ZAWODOWEJ

Zasada niezależności zawodowej osoby zajmującej się rachunkowością polega na wyrażaniu niezależnej opinii w sprawach wymagających rozstrzygnięcia przy jej udziale. Zasada ta wiąże się z niezależnym osądem, pozwalającym osobie zajmującej się rachunkowością na rzetelne, obiektywne i wiarygodne przedstawienie swojego zdania, które nie uległo zniekształceniu w wyniku oddziaływania emocji lub osób trzecich. Jest przejawem dbałości o wizerunek zawodu oraz profesjonalne wykonywanie czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych publicznoprawnych oraz sporządzania raportów, w tym również dla potrzeb informacji statystycznych. Niezależności zawodowej nie należy mylić z nieuzasadnionym uporem trwania przy wyrażonej opinii lub brakiem elastyczności w wyrażaniu opinii.

Zaprezentowane powyżej wartości przedstawił pierwszy z prelegentów Mariusz Antczak, reprezentujący środowisko księgowych, w oparciu o własną wiedzę i doświadczenie zdobyte na stanowisku głównego księgowego.

Również do zasady niezależności zawodowej nawiązała Ewa Majewska-Ptasznik, która odniosła się do współpracy biur rachunkowych z podmiotami gospodarczymi korzystającymi z usług księgowych. Podkreśliła rolę funkcjonalnego podporządkowania, przy jednoczesnym zachowaniu należytej staranności i obowiązujących zasad rachunkowości zarówno podczas czynności księgowych oraz sporządzania sprawozdań finansowych.

Pani Majewska-Ptasznik podkreśliła także, iż profesjonalna analiza sytuacji, uznanie innych racji, ewentualne korygowanie swoich opinii na podstawie

rzetelnych przesłanek merytorycznych wiąże się ze świadomością zasady niepoddawania się jakimkolwiek wpływom, które mogłyby stanowić zagrożenie dla etycznego i profesjonalnego wykonywania zadań.

Kolejnym prelegentem była dr hab. Marta Nowak, profesor UE we Wrocławiu, która przedstawiła asertywność, kreatywność i niezależność zawodową w świetle zachowań etycznych oraz rachunkowość jako sztukę.

Prelegentka prezentując rachunkowość jako sztukę, przedstawiła rozważania na temat wiernego obrazu rzeczywistości oraz wszystkich obszarów wywołujących wstrząs. W sztuce spotykamy się z dylematami dotyczącymi wybranych obszarów takich jak: reguła a wolność, prawo a twórczość, umiejętność a wyobraźnia. Sztuka w rachunkowości została odzwierciedlona jako element manipulacji, dzięki której możemy zaprezentować obraz lepszy od rzeczywistości lub obraz gorszy od rzeczywistości. Podsumowanie wystąpienia zakończyły elementy zachowania etycznego, w których odwołano się do wiedzy, postaw i asertywności.

Wystąpienie kończące debatę dotyczyło działalności szkoleniowej SKwP jako elementu kształcenia postaw etycznych i niezależności zawodowej. Zdzisława Wołek – przewodnicząca Komisji do szkoleń i wydawnictw SKwP, przedstawiła efekty kształcenia na kursach ścieżki certyfikacji zawodowej z podziałem na I, II i III stopień kształcenia.

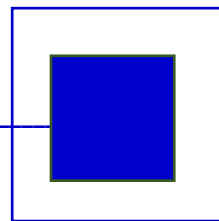
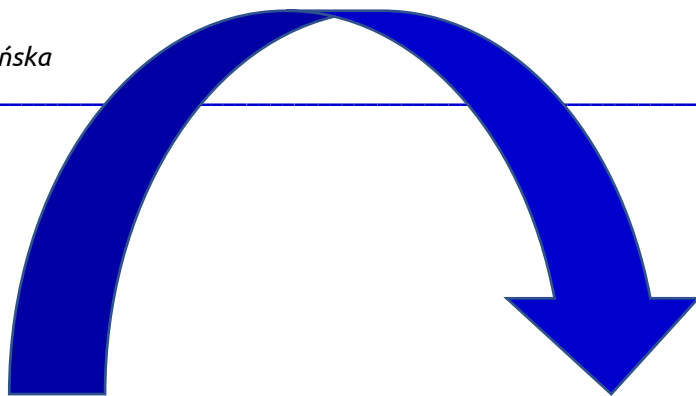
Na pierwszym stopniu kładzie się przede wszystkim nacisk na znajomość pojęcia etyki i zasad zachowań etycznych w działalności gospodarczej i zawodowej. Na drugim stopniu słuchacz poznaje zasady zawodowej etyki w rachunkowości oraz rolę

księgowego w rozwiązywaniu dylematów etycznych, a także zdobywa kompetencje do realizacji zadań zawodowych zgodnie z zasadami zawodowej etyki w rachunkowości. Słuchacze trzeciego stopnia certyfikacji znają zasady etyki zawodowej w rachunkowości a także są zainteresowani kształtowaniem wizerunku księgowego jako zawodu zaufania publicznego. Prelegentka przedstawiła istotną rolę procesu edukacji oraz zasadność łączenia poszczególnych bloków tematycznych z etycznymi aspektami omawianych zagadnień, w kontekście przykładów znanych z praktyki gospodarczej. Takie podejście służy lepszemu zrozumieniu rzeczywistych, a nie tylko formalnie zapisanych wymogów etyki oraz wypracowaniu właściwych zachowań i postaw.

Niezależność zawodowa i co dalej?

prof. dr hab. Anna Karmańska

KIERUNEK „ODPOWIEDZIALNOŚĆ”

Lista najbardziej istotnych kontekstów znaczeniowych dla synonimów słowa odpowiedzialność obejmuje aż 19 różnych uporządkowań tychże synonimów.¹ I tak, o odpowiedzialności można mówić m.in. w kontekście dogłębnego, rzetelnego, zdroworozsądkowego postępowania, bądź też charakteryzując cechy dobrego pracownika lub rozważnej osoby, definiując poczucie obowiązku, opisując złe czyny, należyte działanie w dbaniu o kogoś lub coś. Odrębną grupą kontekstową dla synonimów słowa „odpowiedzialność” jest **profesjonalizm w danej dziedzinie. Na tym chwilę się zatrzymajmy.** Na liście synonimów w tej grupie kontekstowej znajdziemy 56 synonimów słowa „odpowiedzialność”.

Drogi Sympatyku Spraw Związanych z Etyką Zawodową w Rachunkowości, wybierz 5 „personalnych” synonimów, tj. takich, które są Ci najbliższe, ponieważ odzwierciedlają cechy charakteryzujące Ciebie i Twoją postawę zawodową. Uczyni to wyłącznie na własny użytek.

Stwórz także ranking synonimów, które – w Twojej opinii – najsilniej wiążą się z odpowiedzialnością zawodową w obszarze rachunkowości. Napisz do *Kuriera* i podziel się z nami tym uporządkowaniem lub inną wiedzą, która Twoim zdaniem będzie wzmacniać etykę w naszym zawodowym obszarze działania.

LISTA SYNONIMÓW SŁOWA „ODPOWIEDZIALNOŚĆ”

= w kontekście profesjonalizmu zawodowego =

1. adekwatność
2. artyzm
3. bezbłądność
4. biegłość
5. dokładność
6. drobiazgowość
7. fachowość
8. gorliwość
9. kompetencja
10. kompetentność
11. koneserstwo
12. kunszt
13. kunsztowność
14. maestria

15. misterność
16. mistrzostwo
17. nienaganność
18. niestrudżoność
19. obeznanie
20. odpowiedniość
21. optymalność
22. pedanteria
23. pedantyczność
24. pedantyzm
25. perfekcja
26. piękno
27. piękność
28. pilność

29. poprawność
30. precyzja
31. precyzyjność
32. profesjonalizm
33. przykładność
34. regularność
35. rzemiosło
36. rzetelność
37. skrupulatność
38. skrętność
39. solidność
40. spolegliwość
41. sprawność
42. staranność

43. stosowność
44. sumienność
45. sztuka
46. talent
47. technika
48. uczciwość
49. umiejętność
50. warsztat
51. wirtuozeria
52. wirtuozostwo
53. wytrwałość
54. znajomość rzeczy
55. znawstwo
56. zręczność

¹ <https://synonim.net/synonim/odpowiedzialno%C5%9B%C4%87>; dostęp: 09.11.2022.

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP) jest, posiadającą osobowość prawną, najstarszą i największą polską organizacją skupiającą przedstawicieli środowiska zawodowego związanego z rachunkowością i finansami. Stowarzyszenie kontynuuje tradycje społeczno-zawodowych organizacji księgowych, działających na terenie ziem polskich od 1907 roku. Od 1989 roku Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest członkiem Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC). Stowarzyszenie nieustannie dokłada starań, by jego członkowie odznaczyli się wysokimi kompetencjami zawodowymi oraz postępowali zgodnie z zasadami etyki. W 2007 roku Stowarzyszenie uchwaliło *KODEKS ZAWODOWEJ ETYKI W RACHUNKOWOŚCI*, którego sygnatariuszami są wszyscy członkowie SKWP, jak również ponad 2 tys. przedsiębiorstw i innych organizacji oraz osoby indywidualne. W 2009 roku Stowarzyszenie wprowadziło czterostopniową certyfikację zawodu księgowego i tytuł zawodowy dyplomowanego księgowego, w 2013 roku tytuł certyfikowanego eksperta usług księgowych, w 2015 roku zawodowy tytuł certyfikowanego specjalisty usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i podatkowych. Do Stowarzyszenia należy ponad 24 tys. członków zwyczajnych i 2 tys. członków wspierających. W Stowarzyszeniu działa 25 Oddziałów Okręgowych. Od 2010 roku 9 czerwca obchodzony jest Dzień Księgowego.

www.skwp.pl

PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO

PREZES: Jerzy Koniecki

WICEPREZESI: dr Teresa Cebrowska,

dr hab. prof. US Stanisław Hońko

SEKRETARZ: Leszek Lewandowicz

SKARBNIK: Bożena Wilk

Kurier Etyki redaguje

KOMISJA ETYKI:

prof. dr hab. Anna Karmańska

przewodnicząca,

Franciszek Wala *wiceprzewodniczący,*

Małgorzata Małowińska *sekretnarz,*

Stanisław Kozłowski, Sebastian Kuś,

dr Jan Piątek, Grażyna Urbaniak.

Projekt graficzny:

MEDIA DORA Dorota Mirowska

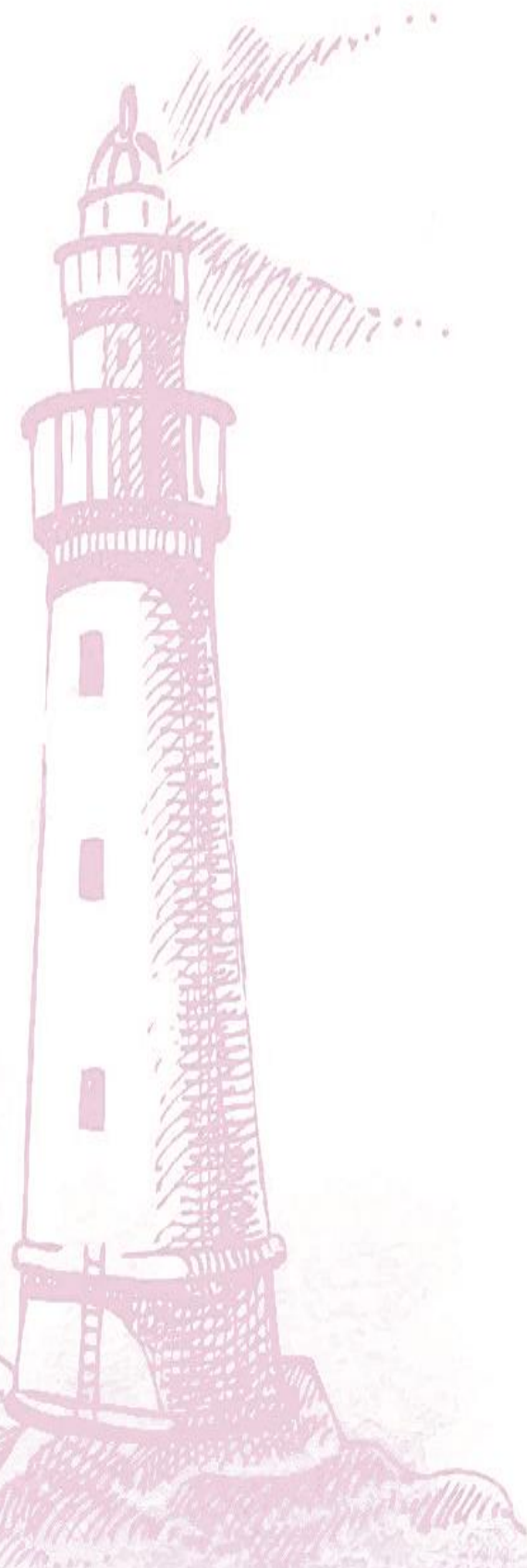
Redakcja:

ul. Górnośląska 5; 00-443 Warszawa

tel. 22 583 49 50, faks 22 622 77 81

e-mail: sekretariat@skwp.pl

© by SKWP. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej. Przedruk materiałów z „Kuriera Etyki” (w całości lub części), wprowadzanie do banku danych oraz przenoszenie na nośniki magnetyczne dozwolone na zasadach ustalonych w ustawie – Prawo autorskie. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zwrotu zamówionych materiałów a niezatwierdzonych do druku. Materiałów niezamówionych nie zwracamy.

DZIAŁALNOŚCI
ORGANIZACJI KSIĘGOWYCH
NA ZIEMIACH POLSKICH
1907 — 2022

KOMISJA ETYKI
KOLEGIUM RZECZNIKÓW ETYKI

CZWARTA DEBATA O ETYCE W RACHUNKOWOŚCI

ZAPROSZENIE

Komisja Etyki – Kolegium Rzeczników Etyki
Stowarzyszenia Księgowych w Polsce
oraz

ODDZIAŁ SKwP we WROCŁAWIU

zapraszają na **4. Debatę o etyce w rachunkowości**
zatytułowaną:

„Etyka i zawodowa odpowiedzialność w rachunkowości”

*1,5 godzinna debata będzie obejmować
m.in. następujące kwestie:*

- Zakres stosowania i użyteczność dylematów etycznych w praktyce zawodowej księgowych.
- Aspekty prawne i etyczne odpowiedzialności zawodowej.
- Relacja prawa naturalnego i stanowionego w finansach.
- Kultura etyki, prawda i półprawda, teoria reifikacji a normy etyczne w działalności księgowych.

GODZINA	DATA
17.30	25.11.2022

DO ZOBACZENIA!

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Oddział we Wrocławiu

25 listopada 2022 r.
MS Teams godz. 17.30

„Etyka i zawodowa odpowiedzialność w rachunkowości”

CZWARTA DEBATA O ETYCE W RACHUNKOWOŚCI

1. Oficjalne otwarcie debaty

prof. dr hab. Zbigniew Luty, Prezes Zarządu OO SKwP we Wrocławiu

2. Prezentacja wyników badań ankietowych dylematów etycznych księgowych

dr Paweł Żuraw, Członek Zarządu Oddziału Dolnośląskiego SKwP we Wrocławiu

3. Etyka zawodowej odpowiedzialności: relacja prawa naturalnego i prawa stanowionego w finansach, relacja między działami etyki: aksjologia (wartości) - aretologia (sprawności) - deontologia (powinności) i ich praktycznego zastosowania

o. dr hab. Kazimierz Papciak, profesor nadzwyczajny PWT we Wrocławiu, członek Komitetu Nauk Teologicznych PAN w kadencji 2015-2019; członek rady programowej Powszechnego Uniwersytetu Nauczania Chrześcijańsko-Społecznego w Warszawie od 2021; członek Sekcji Wykładowców Katolickiej Nauki Społecznej

Dyskusja z udziałem uczestników debaty

Pytanie 1: Czy zasada etyczna nazwana **zasadą odpowiedzialności** musi być rozumiana jako działanie zgodne z obowiązującym prawem i standardami zawodowymi? Jak należy się zachować, gdy wystąpi zmiana prawa, którego z etycznego punktu widzenia nie akceptujemy?

Pytanie 2: Czy można mówić, że rachunkowość i ludzie pracujący w rachunkowości wykształcili kulturę zawodową, obejmującą m.in. uwarunkowania społeczne, historyczne i kulturowe. Czy powstał specyficzny relatywizm etyki zawodowej w rachunkowości?

Pytanie 3: Czy pomijanie szczegółowości informacji - zgodnie z zasadą istotności - jest półprawdą czy prawdą? Czy półprawda to zafałszowanie, a zatem zachowanie nieetyczne?

Pytanie 4: Czy teoria reifikacji ma zastosowanie do norm etycznych?

25 listopada 2022 r.
MS Teams godz. 17.30